

HUIDDIER IN THE SPOTLIGHT

DE VUURSALAMANDER

De vuursalamander is een van de mooiste landsalamanders. Het is tegelijkertijd een soort met een veel te exotisch uiterlijk voor onze toch meestal wat ingetogen natuur. Deze exotische verschijningsvorm in combinatie met een verborgen leefwijze heeft er ook voor gezorgd dat er veel bijgeloof heerst rondom vuursalamanders. Zo zouden ze immuun zijn voor vuur en dodelijk giftig.

Wat denk je: feit of fabel?

TEKST: **GERRIT HOFSTRA** | FOTO'S: **SHUTTERSTOCK**

Immuun voor vuur zijn vuursalamanders zeker niet, en hoewel ze inderdaad wel giftig zijn (ze hebben een huidgif), is dat voor mensen nauwelijks gevaarlijk. Misschien dat je een beetje last kunt krijgen als je ze opeet, aflikt, of ze aanpakt met wondjes aan je handen, maar ik heb dat zelf nooit geprobeerd. Die immuniteit voor vuur overigens ook niet, maar dat geloof ik ook zonder het te proberen.

Wanneer je een vuursalamander voor de eerste keer ziet, lijkt het eigenlijk net een plastic model van een dier in plaats van het echte dier. Het dier lijkt te horen in een of ander ver buitenland en niet in ons koude kikkerlandje. Over plastic modellen gesproken:

Diergaarde Blijdorp heeft in de toenmalige Rivierhah (waar vroeger de reptielen en amfibieën gehouden werden voordat deze verdeeld werden over de tuin) jarenlang een terrarium met vuursalamanders gehad, maar die waren van plastic. Natuurlijk was dat bekend bij de hobbyisten, maar de gewone bezoeker is het vast niet opgevallen.

Met de vuursalamanders in Nederland gaat het erg slecht. De belangrijkste populatie in het Bunderbos bij Geulle in Limburg is zwaar getroffen door een exotische schimmelinfectie en vrijwel verdwenen. Wel zijn er dieren gevangen en is er een kweekproject opgezet. Dat kweekproject loopt overigens uitstekend en de kweek wordt alweer beperkt om niet te veel dieren te kweken.

De vraag is of de vuursalamander wel een geschikt dier is voor in de winkel. Voor de meeste winkels zal dat zeker niet het geval zijn. Desondanks willen we hem hier toch voor het voetlicht brengen, met als extra reden dat ik ze erg mooi vind en zelf ook al jaren verzorg en kweek.

WETGEVING

In 1975 werd de Wet bedreigde inheemse diersoorten van kracht die het houden van onder meer de vuursalamander door particulieren verbodt. In de ons omringende landen, zoals Duitsland, was het vangen van de dieren in het wild verboden maar mochten aantoonbaar nagekweekte exemplaren wel gehouden worden. In 2017

Huisdier in the spotlight

In elke editie belicht het Dibevo-Vakblad een huisdier. Wat zijn de belangrijkste kenmerken, hoe presenteert je het dier in de winkel, wat is het verhaal bij dit dier en hoe informeer je je klant?

werd met de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming de wetgeving in Nederland gelijkgetrokken met die in onder andere Duitsland. Sindsdien mogen aantoonbaar nagekweekte exemplaren weer gehouden en verkocht worden. Uiteraard aantoonbaar, en omdat de dieren niet gechipt worden betekent dat dat er volgens de wet een administratie moet worden bijgehouden.

VERZORGING

Vuursalamanders zijn nachtdieren uit koele vochtige bossen. Het zal duidelijk zijn dat warmte niet goed voor ze is. In de natuur komen vuursalamanders eigenlijk alleen 's nachts of met regen (en onweer) tevoorschijn. Misschien is die koppeling met onweer wel de reden van de naam, maar dat kan natuurlijk ook de kleur zijn.

Houd de dieren dus vochtig en koel, en ook schoon. Een ondiepe waterbak is verstandig en een plek voor het dier om zich te verschuilen is noodzakelijk. Je kunt de dieren prima steriel houden op vochtig keukenpapier, maar zelf vind ik dat niets.

VOEDING

Vuursalamanders eten eigenlijk alles wat beweegt en klein genoeg is om naar binnen te werken, en langzaam genoeg is om te pakken te krijgen. Met name dat laatste punt is bepalend wat hun dieet betreft: vooral wormen en naaktslakken, maar bijvoorbeeld ook pissebedden. Krekels zijn echt te snel. In de winkel zijn regenwormen waarschijnlijk het makkelijkste, en dat is ook prima voedsel. Let wel op met mestpieren. Die worden minder graag tot niet gegeten (hangt een beetje van de salamander af).

KWEEK

Vuursalamanders zijn de enige Nederlandse salamander-soort waarvan de jongen als larve geboren worden; dus niet als ei. Als de dieren op een goede manier gehouden worden, is kweek erg makkelijk. Maar het zal normaal gesproken niet zomaar in de winkel gebeuren.

GEDRAG

Vuursalamanders hebben een verborgen leefwijze en zijn nachtactief. Dat maakt ze duidelijk minder geschikt als hobbydier, zeker als de eigenaar ze ook regelmatig wil zien. Als ik mijn dieren wil zien, ga ik als het regent of net geregend heeft, met een zaklamp naar mijn buitenterrarium of ik draai in dat buitenterrarium een paar boomstammen.

HANTEREN

Ambibieën moet je zo min mogelijk hanteren en dat geldt zeker ook voor de vuursalamander. De dieren hebben een vochtige huid met een slijmlaag die je makkelijk kunt beschadigen. Het is dan ook een goed idee om, voordat je de dieren gaat hanteren, even je handen nat te maken met koud water. Ook is het verstandig om besmettingsrisico's zoveel mogelijk te voorkomen. Als je andere (vooral Aziatische) soorten salamanders in de winkel hebt, zorg dan dat er zo min mogelijk direct of indirect contact is. Dit

omdat de schimmel die nu in Nederland huishoudt onder de vuursalamanders, waarschijnlijk afkomstig is uit Azië en met importen van Aziatische salamanders is meegekomen.

PRESENTATIE IN DE WINKEL

Hoewel vuursalamanders zonder enige twijfel een wow-factor hebben, helpt hun gedrag daarin niet mee. Het zijn nachtdieren die van koelte en vocht houden en zich dus meestal niet zullen laten zien. En om nu bij iedereen de schuilplaats open te trekken is ook niet goed voor de dieren, dus wat dat betreft is het idee van Blijdorp niet eens

Wanneer je een vuursalamander voor de eerste keer ziet, lijkt het eigen-

zo slecht: laat gewoon een plastic exemplaar zien. Die zijn makkelijk verkrijgbaar, lijken sprekend en hebben geen last van stress of de warmte.

Hoewel vuursalamanders inheemse dieren zijn, is het zeer ongewenst als de dieren uit de winkel in de natuur terechtkomen. Je weet immers niet of de dieren die jij hebt, genetisch gelijk zijn aan de Nederlandse populatie, daarnaast is er ook altijd een risico van de insleep van ziekten. In een winkel is er meer risico op contact met voor de soort vreemde ziekten die vooral in de wilde populatie erg veel schade kunnen toebrengen. Je moet daarom ook eigenlijk altijd proberen te vermijden dat dieren (en planten) vanuit de winkel in de natuur terecht kunnen komen, zelfs als het om soorten gaat die van nature in Nederland voorkomen. ←